

PROŻNICA (10) *sb f*

prożnica (5), **proznica** (4), [**prożnica**], prożnica *a.* proznica (1); prożnica *LubPs*, *GrzegRóżn*; proznica *HistAl*, *GliczKsiąż*; prożnica : proznica *Leop* (3:2).

L sg próżnicy (10).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde także XVII(XVIII) – XVIII w.; poza tym: poprożnicy.

Wyrażenie przyimkowe: »po prożnicy« (10) :

1. *Niepotrzebnie, daremnie, bezpodstawnie; frustra BartBydg, Vulg; in vacuum, in vanum, inaniter Vulg* (10) : *BartBydg* 244; *Iż tedy wyełkye to yełt śfaleńftwo po proznicy wydawác wten čás pyenyądze nye mogąc przy tem czego zyłkác/ nye zda śie rzecz być rozumna przed dwánałcye lat dzyeći polecác komu wczýć GliczKsiąż* 16v; [*nauka strapionym*] áby przypomináiąc śoby dziwne śprawy Boże/ ktore przedtym Pan miłościwie nád wiernemi okázował/ tym śie cieszyli. Czego iełli ktorzy nie czynią/ á iż tylko śoby ony przypadki śwe przed oczy przekłádáią/ tedy iedno po próżnicy żal ku żalowi tym więcey przykłádáią. *LubPs* R5; *Czy mnimaćie że poproznicy piśmo mowi/ Duch ktory w was mieśłka/ ku zazdrości śie ma? Leop Iac* 4/5, *B2, *Is* 1/13, *Ez* 21/23; *GrzegRóżn* C2; [Powikłály śie ściełłki krokow ich: poprożnicy będą chodźić y zágina. *Leop Iob* 6/18 (*Linde*), *Iob* 35/16 (*Linde*), *Ps* 126/1 (*Linde*); *BibRadz Ex* 40/18 (*Linde s.v. po prożnicy*), *Iob* 9/29 (*Linde*)].

Zwroty: »po prożnicy pracować, [robić]« = in vacuum a. in vanum laborare Vulg (1): *Leop Is* 49/4; [Iełli Pan niezbuduie domu: poprożnicy robili co gibuduia *Leop Ps* 126/1 (*Linde*)].

»po próżnicy tracić« (1): *Alexander [pisze do Dariusza:] nie ślufzno iełt Cefarzowi ták po proznici trácić [daremnye potraczycz HistAl 1510] śwoj lud [...] my [dwaj]/ telko śami przed wśzytkiemi widzácemi będziem boiowác HistAl* H7v.

2. [*Bezczynnie, próżnując, nic nie robiąc:*

Wyrażenie: »po prożnicy stojący«: Y pothym wyśzedłły coś około trzećiey godziny/ wyźrzał drugie robotniki ná rynku po próżnicy śtoiące [stantes ... otiosos] Leop Matth 20/3 (*Linde*) [*przekład tego samego tekstu*] *BiałPos* 269 (*Linde*).]

Synonimy: 1. daremnie, darmo.